

Đường đi đến chân trời

ISSN: 2734-9195 13:45 18/09/2025

Điều cốt lõi trong Phật pháp là: Chân trời không nằm ngoài, mà nằm trong chính tự tâm mỗi người. Khi tâm còn vọng động, tham lam, giận dữ thì dù có đi muôn nơi, ta vẫn cảm thấy bế tắc. Nhưng khi tâm an tĩnh, sáng suốt thì ở bất cứ đâu cũng có thể an trú.

Có nhiều người đã từng đặt ra câu hỏi: Chân trời ở đâu, có xa không? Thực ra, chân trời không phải là một điểm đến cụ thể mà chỉ là giới hạn trong cái nhìn hữu hạn của con người. Càng tiến đến thì nó càng lùi xa, từ đó ta hiểu rằng chân trời chính là biểu tượng cho khát vọng hướng đến sự rộng mở, cũng như hành trình tâm linh đi tìm chân lý, an lạc và giải thoát trong giáo pháp của đức Phật.

Trong ngôn ngữ đời thường, chân trời gợi đến một biên giới vô tận của không gian. Trong **Phật pháp**, nó được hiểu như biểu tượng của sự giải thoát tối hậu là Niết-bàn. Giống như chân trời không thể nắm bắt bằng đôi mắt hữu hạn, Niết-bàn cũng không thể diễn đạt trọn vẹn bằng ngôn ngữ hay khái niệm. Đức Phật từng dạy: “Này các Tỳ-kheo, có cái không sinh, không hiện hữu, không tác thành, không hình thành. Nếu không có cái không sinh ấy thì không thể có sự thoát ly khỏi cái sinh, cái hiện hữu, cái tác thành, cái hình thành” (Kinh Tương Ưng). Vì vậy, hình ảnh chân trời trở thành sự gợi nhắc cho người hành giả về mục đích tối hậu. Không chấp trước vào cảnh giới trước mắt, mà mở rộng cái nhìn đến chân lý thâm sâu.

Đạo Phật không coi Niết-bàn là một điểm đến xa vời. Niết-bàn là một trạng thái tâm có thể thể nghiệm ngay trong hiện tại. Khi tâm không còn bị chi phối bởi tham - sân - si, thì mỗi bước đi, mỗi hơi thở đã là tiếp cận chân trời an lạc. Con đường Phật dạy không chỉ là triết lý mà còn là phương pháp thực hành cụ thể. Giới giúp thân và khẩu trong sạch, mở ra nền tảng đạo đức vững chắc. Định rèn luyện tâm chuyên chú, buông bỏ tán loạn. Tuệ đưa đến cái thấy như thật, vượt thoát vô minh. Ba môn học ấy chính là phương tiện đưa con người từ bờ mê đến bến giác, từ hữu hạn của phàm tình đến chân trời giải thoát.

Chân trời cũng gọi cho ta về bản chất vô thường của mọi pháp. Nó luôn di động theo từng bước chân, giống như mọi hiện tượng đều biến đổi không ngừng. Đức Phật đã dạy: “Tất cả các hành đều vô thường, hãy tinh tấn, chớ phóng dật” (Kinh Pháp Cú, kệ 277). Hiểu vô thường không phải để bi quan, mà để biết trân quý hiện tại, sống tỉnh thức và buông xả những ràng buộc không cần thiết. Cũng như chân trời, ta không thể giữ nó đứng yên. Điều còn lại chính là bước đi với chánh niệm, hướng đến sự an trú trong từng khoảnh khắc. Khi ấy, chính cuộc đời hiện tại đã trở thành chân trời rộng mở.

Trong vòng luân hồi sinh tử, con người không ngừng trôi lăn giữa bao khổ đau. Từ vô minh, tham ái và chấp thủ, ta tạo nghiệp rồi lại gặt lấy quả khổ. Nhìn từ **giáo lý Tứ diệu đế**, đời vốn là khổ, nhưng đồng thời cũng là nơi khởi phát niềm tin để tìm cầu giải thoát. Đức Phật không phủ nhận thực tại khổ đau. Ngài chỉ rõ nguyên nhân, con đường và phương pháp chấm dứt. Con người đi tìm “chân

trời” của đời mình cũng chính là đang đi tìm bến bờ an vui. Mỗi khổ đau trở thành bài học nhắc nhở ta tinh tấn tu tập, mở rộng lòng từ và bước vững chãi hơn trên con đường giác ngộ.

Tuy nhiên, nếu chỉ hướng đến sự giải thoát cho riêng mình thì hành trình chưa thể viên mãn. Phật giáo Đại thừa nhấn mạnh lý tưởng Bồ-tát: giải thoát bản thân đồng thời cứu giúp chúng sinh.

Chân trời ở đây không còn là chốn xa xăm, mà hiện hữu trong từng hành động từ bi. Một nụ cười, một lời an ủi, một hành động chia sẻ khó khăn cùng mọi người... cũng chính là mở ra chân trời mới cho người khác. Trí tuệ và từ bi như đôi cánh nâng con người vượt khỏi khổ đau.

Nếu trí tuệ giúp ta thấy rõ bản chất vô ngã thì từ bi khiến ta đồng cảm, gắn bó với muôn loài. Khi hai yếu tố này hợp nhất, chúng tạo thành con đường rộng mở như bầu trời vô tận, nơi tất cả đều có thể chung sống an lạc.

Điều cốt lõi trong Phật pháp là: chân trời không nằm ngoài, mà nằm trong chính tự tâm mỗi người. Khi tâm còn vọng động, tham lam, giận dữ thì dù có đi muôn nơi, ta vẫn cảm thấy bế tắc. Nhưng khi tâm an tĩnh, sáng suốt thì ở bất cứ đâu cũng có thể an trú. Người hành giả quán chiếu thấy rằng thân này là giả hợp, vạn pháp duyên sinh. Nhận ra vô ngã, ta buông bỏ chấp thủ, thấy rõ chân như. Khi ấy, chân trời không còn xa vời, mà trở thành sự thực hiển lộ ngay trong hiện tại.

Vậy nên, đường đi đến chân trời không phải là cuộc hành trình gian nan để tìm một điểm tận cùng của đất trời. Đó là hành trình nội tâm, nơi con người vượt qua giới hạn của tham - sân - si để bước vào cảnh giới thanh tịnh.

Đạo Phật trao cho ta bản đồ và phương tiện: Giới - Định - Tuệ, Từ - Bi - Hỷ - Xả. Mỗi bước thực hành là một bước đến gần hơn với chân trời giải thoát. Và có lẽ, khi nhìn lại, ta sẽ mỉm cười nhận ra rằng chân trời chưa từng ở xa.

Nó vốn hiện hữu trong từng hơi thở tĩnh thức, trong mỗi tấm lòng nhân ái, trong ánh sáng trí tuệ tỏa rạng từ tự tâm.

Tác giả: **Trà Bình**